

ZARZĄDZENIE NR 28

Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 17.11.2025 r.

wprowadzające zmiany załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP
w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie
RDLP w Krośnie..

Znak sprawy: ZP.720.24.2025

Na podstawie przepisu art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 567) w związku z § 17 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 50 MOŚZNiL z dnia 18 maja 1994 r. oraz § 6 Instrukcji Ochrony Lasu , zarządzam:

§ 1

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie pn.: „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” otrzymuje nazwę (tytuł) i brzmienie jak w załączniku nr 1 do niniejszego Zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Marian Pigan
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Krośnie

W załączeniu:

1. Załącznik 1 <Zasady wzmocnienia funkcji ochronnych lasów z uwzględnianiem wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie >

**Zasady wzmocnienia funkcji ochronnych lasów
z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań
z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie**

I. Prowadzenie pozyskania i zrywki drewna – dobre praktyki przy projektowaniu szlaków zrywkowych, sporządzaniu dokumentacji mapowej, zamawianiu usług z zakresu budowy i remontów, rozliczaniu kosztów budowy i remontów, użytkowaniu i utrzymaniu szlaków. Modyfikacja działań w zakresie przeciwdziałania erozji gleb oraz powierzchniowemu spływowi wód opadowych z wykorzystaniem naturalnych metod.

Szlaki stałe oraz szlaki czasowe (operacyjne) zdefiniowane w „Instrukcji wyznaczania docelowej sieci drogowej” wymagają odrębnego postępowania przy projektowaniu, remontowaniu oraz wykonywaniu nowych szlaków.

1. Projektowanie i wykonywanie stałych szlaków zrywkowych.

- A. Przy projektowaniu szlaków należy uwzględniać aktualną wiedzę techniczną i nowoczesne rozwiązania, zgodnie z obowiązującym Opisem Standardu Technologii Wykonawstwa Prac Leśnych.
- B. Wskazane jest planowanie prac pozyskaniowo-zrywkowych stosując zasadę tzw. „blokowego” użytkowania pododdziałów, pozwoli to na koncentrację ww. prac i wielokrotne wykorzystanie szlaków.
- C. Należy uwzględnić występowanie przedmiotów ochrony przyrody, które znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie projektowanego szlaku oraz wykluczyć rozwiązania zwiększające ryzyko niekorzystnego oddziaływania na nie (np. uszkodzenie systemu korzeniowego, erozja).
- D. Dopuszcza się projektowanie szlaków zrywkowych, których trasa przebiega w poprzek naturalnego cieku wodnego. Przejazd przez koryta cieków wodnych należy planować w miejscach naturalnie twardych lub specjalnie do tego przystosowanych. Nie dopuszcza się prowadzenia zrywki korytami cieków.

- E. Projekt szlaków musi uwzględniać potrzebę spowalniania spływu powierzchniowego wody. W tym celu można korzystać z numerycznego modelu terenu zawartego w SILPweb.
- F. W warunkach górskich, w celu ograniczenia erozji wodnej, należy projektować wodospusty. Szczególną uwagę należy zwrócić na odcinki, gdzie szlak łączy się z drogami lub miejscami składowania drewna.
- G. Szlaki należy nanosić na mapę infrastruktury i szkice zrębowe.
- H. Przy projektowaniu szlaku jego przebieg i szerokość ograniczyć do minimum. Wykonanie szlaków powinno, w miarę możliwości, nastąpić przynajmniej z rocznym wyprzedzeniem przed rozpoczęciem pozyskania drewna.
- I. Przy projektowaniu szlaków korzystać należy z danych o osuwiskach, szczególnie na osuwiskach czynnych ciągle, udostępnianych przez Państwowy Instytut Geologiczny (baza SOPO).

2. Użytkowanie i utrzymanie szlaków zrywkowych.

- A. Zrywkę należy prowadzić wyłącznie szlakami zrywkowymi. W razie potrzeby należy na bieżąco, a w szczególności po zakończeniu prac pozyskaniowych dokonywać niezbędnych napraw. Miejsca szczególnie narażone na uszkodzenia odpowiednio zabezpieczyć.
- B. Podczas prac należy na bieżąco monitorować stan szlaków. Zabronione jest prowadzenie prac zrywkowych podczas niekorzystnych warunków pogodowych (np.: intensywne opady deszczu).
- C. Przy pozyskaniu maszynowym zaleca się układanie gałęzi z okrzesywania na szlakach czasowych. Szlaki stałe powinny być utrzymywane w stanie przejezdności po zakończeniu prac (tożsamy zapis należy ująć w zleceniu dla wykonawcy).
- D. Zmiana przebiegu szlaku jest dopuszczalna w uzgodnieniu z leśniczym. Odcinki wyłączone z użytkowania należy odwodnić i trwale odciąć od spływu, a w uzasadnionych przypadkach pozostawić jako element małej retencji.

II. Planowanie i wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych drzewostanów z uwzględnieniem zachowania cennych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej, zasad pozostawiania fragmentów starodrzewia oraz drzew o cechach pomnikowych. Ochrona terenów o ponadprzeciętnej wartości przyrodniczej. Ochrona elementów przyrody nieożywionej oraz miejsc o znaczeniu historycznym.

Zabiegi pielęgnacyjne i odnowieniowe w drzewostanach mają na celu, między innymi, regulowanie zagęszczenia i rozmieszczenia drzew w drzewostanie, składu gatunkowego, formy zmieszania i budowy pionowej, wyprzedzania procesów wydzielania się drzew, poprawę stanu sanitarnego drzewostanu oraz przemianę pokoleniową.

Na etapie planowania i wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych drzewostanów należy:

- ocenić konieczność wykonania zabiegu pielęgnacyjnego bądź odnowieniowego,
- określić cel hodowlany do osiągnięcia w wyniku realizacji zabiegu,
- określić zabieg w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu,
- uwzględnić elementy ochrony przyrody weryfikowane podczas wizji terenowych dotyczących przedmiotów ochrony oraz miejsc o znaczeniu historycznym,
- określić termin realizacji zabiegu z uwzględnieniem ograniczeń i uwarunkowań organizacyjnych, gospodarczych, klimatycznych i przyrodniczych (np: okres kumulacji rójki),
- dokonać modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000 i siedliskach przyrodniczych wynikających z POP i zadań ochronnych,
- uwzględnić potrzeby kształtowania stref ekotonowych, stref przypotokowych, brzegów drzewostanów wzdłuż szlaków komunikacyjnych i inne specyficzne działania w określonych częściach drzewostanu,
- kontrolować realizację zabiegu i ocenę osiągnięcia celu.

Opis modyfikacji ujęto w działach:

1. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000 i siedliskach przyrodniczych.
2. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej, elementów przyrody nieożywionej oraz miejsc o znaczeniu historycznym.
3. Przeprowadzanie wizji terenowej przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej celem spełnienia wymogów ochrony przyrody ujętych w aktach prawnych.
4. Sposób postępowania z drzewami spełniającymi kryterium wymiarowe określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody.
5. Sposób postępowania w związku ze stanowiskami chronionych zwierząt, roślin i grzybów, pomników przyrody i innych osobliwości przyrodniczych.
6. Sposób minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na stanowiska gatunków chronionych.
7. Zasady kształtowania stref przejściowych: brzegowych drzewostanu i stref ekotonowych.

1. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000 i siedliskach przyrodniczych.

- A. We wskazanych lokalizacjach w planach zadań ochronnych, zakresach zadań ochronnych w PUL, planach ochrony dla obszarów Natura 2000 lub na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi, należy pozostawiać na pozycjach cięć drzewa martwe i zamierające (nie dotyczy sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz bezpieczeństwa powszechnego) oraz można nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych (usuwania pojedynczych drzew). W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze, zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia) można pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP – koszty ścięcia (ewentualnego

odciągnięcia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności OP-POZ (typ planu OCHRPR), MPK 2585.

- B. W przypadku stwierdzenia ponadnormatywnej zgnilizny odziomkowej w ściętych drzewach oraz innych wad dyskwalifikujących drewno jako użytkowe na odcinku 3m od odziomka i więcej, dopuszcza się odcięcie pierwszego fragmentu o długości minimum 3 m i pozostawienie do naturalnego rozkładu.
- C. Należy pozostawiać do naturalnego rozpadu ok. 5% sumy powierzchni drzewostanów na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, osiągających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczane w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów). Na etapie kolejnej rewizji PUL dotychczas ustalone powierzchnie winny podlegać weryfikacji pod kątem spełniania powyższego warunku (ok. 5%) i być jednorazowo wyznaczone dla całego nadleśnictwa.

Powierzchnie obejmujące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiągających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego mogą zostać zniesione wyłącznie w przypadku stanowienia źródła biotycznych zagrożeń dla trwałości lasu (w szczególności powodowanych porażeniem jemiółą lub zasiedleniem przez kornika ostrozębego) lub zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego.

Szczegółowy sposób nanoszenia przedmiotowych powierzchni na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytocznych.

- D. Na siedliskach łęgowych (w tym siedliska przyrodniczego 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości nieużytkowane fragmenty lasu wzdłuż potoków (tzw. strefy przypotokowe). W uzasadnionych przypadkach strefy przypotokowe można tworzyć na innych siedliskach. Wyznaczenie stref przypotokowych może mieć miejsce, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania drzew i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Szczegółowe parametry stref przypotokowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji PUL. W kolejnej rewizji PUL strefy przypotokowe należy utrwalić w formie odrębnych wyłączeń taksacyjnych. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zrywki drewna przez wyznaczone strefy

przypotokowe, wcześniej wyznaczając przebieg stałych szlaków zrywkowych i określając kierunek zrywki.

E. Każde nadleśnictwo zobowiązane jest do wyznaczenia i aktualizacji ostoi ksylobiontów. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny być włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy pozostawić do naturalnego rozpadu. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np.: z przyczyn bezpieczeństwa powszechnego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, zagrożenia biotycznego dla trwałości lasu, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi.

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych;
- rezerваты przyrody, użytki ekologiczne na których znajduje się drzewostan, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody;
- wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.);
- parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze);
- drzewostany stanowiące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym.

Ostoje ksylobiontów mogą zostać zniesione jeżeli drzewostany stanowią źródło biotycznych zagrożeń dla trwałości lasu (w szczególności porażonych przez jemiołę lub zasiedlonych przez szkodniki wtórne) i zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego na każdym etapie PUL. W pozostałych przypadkach powierzchnia poszczególnych drzewostanów uznanych za ostoje ksylobiontów może ulec doprecyzowaniu/weryfikacji w wyniku prac związanych z pracami geodezyjnymi lub podczas prac nad planem urządzenia lasu.

F. Zniesienie obszarów w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu, o których mowa w pkt. C, D, E wymaga uzyskania pisemnej akceptacji RDLP w Krośnie.

G. Za tereny o ponadprzeciętnej wartości przyrodniczej uznaje się wydzielienia zaliczone do obszarów wzmocnienia ochrony leśnych zasobów przyrodniczych, kwalifikowanych na podstawie pism DGLP z dnia 4 i 13 grudnia 2024r., znak: OP.722.6.2024. Wszelki

ograniczenia i modyfikacje w tych obszarach wynikać będą z wytycznych określonych przez DGLP.

H. Ochrona elementów przyrody nieożywionej oraz miejsc o znaczeniu historycznym polega na takim doborze działań z zakresu gospodarki leśnej, które trwale nie zmieniają wyglądu krajobrazowego obiektu. Jednocześnie usuwanie drzew lub krzewów w bezpośrednim otoczeniu obiektu powinno być ograniczone do niezbędnego minimum oraz konsultowane z właściwymi organami. Listę obiektów cennych elementów przyrody nieożywionej i oraz miejsc o znaczeniu historycznym należy sporządzić w ramach aktualizacji corocznej Programu Ochrony Przyrody i utrwalić jako załącznik. Wskazane jest aby zakres prac, w tym terminy ich wykonania, konsultować z członkami Zespołu Lokalnej Współpracy oraz właściwymi instytucjami samorządowymi i konserwatorskimi.

2. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej, elementów przyrody nieożywionej oraz miejsc o znaczeniu historycznym.

W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, naruszaniu ochrony strefowej pomnikowej oraz potrzeby ewidencjonowania zdarzeń mogących mieć wpływ na zachowanie elementów przyrody nieożywionej, miejsc o znaczeniu historycznym oraz poprawność prowadzenia działań z zakresu gospodarki leśnej istnieje obowiązek sporządzania szkiców zrębowych (zwane dalej szkicami). Szkice winny być sporządzane przez leśniczego w SILPweb w module „Szkicownik Leśniczego” – szkic zrębowy (szkic cięć odnowieniowych) dla wszystkich pozycji cięć rębnych na etapie wykonywania szacunków brakarskich.

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnego rozpadu fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, elementy przyrody nieożywionej oraz miejsc o znaczeniu historycznym i inne (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne, przebieg stałych szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne (przy dużej powierzchni dopuszcza się nie zaznaczanie ich na szkicu, należy jednak zamieścić na szkicu adnotację dotyczącą stopnia pokrycia powierzchni odnowieniem), punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny) i inne (skupiska drzew o których mowa w pkt IV A).

Kopia szkicu z informacjami o przedmiotach ochrony winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

Na etapie tworzenia planu cięć wszystkie pozycje cięć rębnych, winny być staranie weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej, a także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in. pozostawienie fragmentów drzewostanów rębnych do naturalnego rozpadu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref przypotokowych, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, konieczności i przyczyn wycięcia drzew biocenotycznych, usunięcia drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

Weryfikacja dla pozycji cięć rębnych winna być oparta głównie o szkic zrębowy i odbywać się wg. następującego schematu:

Szkic jest sporządzany, kontrolowany i zatwierdzany wg przyjętej procedury:

- wraz z transferem szacunków brakarskich leśniczy zmienia status szkicu na „do kontroli”. Pracownik zajmujący się ochroną przyrody winien określić zakres czasowy, kiedy prowadzenie prac jest zabronione (np. z uwagi na okresową ochronę strefową), a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP, sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu. Na sporządzanym szkicu należy w polu komentarze zawrzeć treść ewentualnych obostrzeń.
- do końca roku poprzedzającego realizację cięć, a dla pozycji zakładanych dodatkowo w ciągu roku, przed uruchomieniem pozycji, inżynier nadzoru lub inna osoba wyznaczona przez nadleśniczego, w oparciu o szkic zrębowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu, pod kątem przestrzegania wszelkich ograniczeń wynikających z ochrony przyrody. W przypadku stwierdzenia w trakcie kontroli potrzeby korekty wyznaczenia drzew do usunięcia, należy dokonać likwidacji oznaczeń drzew pozostających, a wcześniej wyznaczonych. Po dokonaniu kontroli i uwzględnieniu uwag osoby merytorycznej dokonuje zmiany statusu szkicu na „do zatwierdzenia”.
- szkice zrębowe zatwierdza Nadleśniczy lub osoba przez niego upoważniona.

W przypadku ujawnienia elementów ochrony przyrody po jego zatwierdzeniu, szkic zrębowy należy uaktualnić.

Wyżej przedstawiona weryfikacja pozycji rębnych winna być obowiązkowo wpisana do zakresu czynności służbowych poszczególnych osób uczestniczących w weryfikacji tych planów.

3. Przeprowadzanie wizji terenowej przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej celem spełnienia wymogów ochrony przyrody ujętych w aktach prawnych.

- A. Obligatoryjnie należy przeprowadzać wizję terenową na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej.
- B. Wizja terenowa winna być dokumentowana w ramach wydawanych zleceń na prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej. W przypadku przerwania ciągłości prac z zakresu gospodarki leśnej wizje terenowe należy ponawiać w liczbie i terminach zapewniających skuteczną ochronę ptaków oraz gatunków wymienionych w IV załączniku Dyrektywy Siedliskowej.
- C. Wizja terenowa podlega kontroli. Zakres i tryb kontroli pozostawia się w gestii nadleśniczego.
- D. W przypadku stwierdzenia nowych stanowisk gatunków chronionych w trakcie prowadzenia zabiegów gospodarczych, należy sporządzić dokument „Nowe stanowiska gatunków chronionych” (załącznik nr 2 do Wytycznych) oraz uaktualnić szkic zrębowy dla pozycji rębnych.

4. Sposób postępowania z drzewami spełniającymi kryterium wymiarowe określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody.

- A. Podstawową formą zachowania i ochrony drzew spełniających wymiary określone ww. Rozporządzeniu i mających potencjał relatywnie szybkiego osiągnięcia cech biocenotycznych jest wyłączenie ich z użytkowania i pozostawienie do naturalnego rozkładu w formie grupowej i kępowej. Zaleca się pozostawianie wszystkich elementów drzewostanu bez ingerencji.
- B. Dopuszcza się pozostawianie do naturalnego rozpadu pojedynczych drzew o ww. wymiarach w przypadku, gdy wyróżniają się na tle drzewostanu (osobliwy pokrój drzewa, nieliczny w składzie gatunkowym drzewostanu, potencjał biocenotyczny itp.), przy uwzględnieniu zapewnienia trwałości lasu.

- C. Pozostawianie takich drzew w formie obszarowej bądź pojedynczej pozwoli na utrzymanie i kształtowanie złożonej struktury drzewostanów.
- D. Realizacja postanowień, o których mowa w pkt. A i B następuje podczas sporządzania szacunków brakarskich. Skupiska drzew, o których mowa w pkt. A należy nanieść na szkicu zrębowym.
- E. W powyższej sprawie, właściwy terytorialnie nadleśniczy (w formie zarządzenia), ustala zakres wdrożenia wskazań i szczegółowe rozwiązania przyrodniczo-organizacyjne, uwzględniając potrzebę kształtowania bioróżnorodności, zachowania właściwego ładu przestrzennego, względy bezpieczeństwa, stan zdrowotny drzewostanów oraz warunki ekonomiczne. Powyższe powinno odbywać się również z pełnym poszanowaniem zasad prowadzenia dialogu społecznego.

5. Sposób postępowania w związku ze stanowiskami chronionych zwierząt, roślin i grzybów, pomników przyrody i innych osobliwości przyrodniczych.

- A. Należy wprowadzać do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochrony, zgodnie z pismem DGLP z dnia 2 stycznia 2006r. zn. ZO-732-2-1/06 w zakresie grupowania powierzchni w module Gospodarka Leśna oraz pismem RDLP w Krośnie z dnia 29 września 2017r., znak: ZO.720.84.2017.
- B. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:
 - należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o stwierdzonych przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody;
 - na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne);
 - w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zainwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.
- C. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych, dla których nie stosuje się odstępstwa od zakazów umyślnego niszczenia, uszkodzania i niszczenia siedlisk w związku z wykonywaniem czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów, należy

pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo.

D. W przypadku pozyskania i zrywki drewna stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa w pkt. C, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP:

- jeśli zaewidencjonowano - rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRP, grupy czynności OP-GATZW (zwierzęta) i OP-GATRG (rośliny i grzyby), MPK – 2583;
- jeśli nie zaewidencjonowano - należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: czynności OP-GATZW (zwierzęta) i OP-GATRG (rośliny i grzyby), MPK – 2583.

6. Sposób minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na stanowiska gatunków chronionych.

A. Stwierdzone stanowiska lęgowe ptaków i stanowiska, na których występują gatunki wymienione w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG należy oznakować w sposób zapewniający znajomość tych stanowisk przez wykonawcę usługi z zakresu gospodarki leśnej (niezależnie od zastosowanej technologii prac gospodarczych):

- w przypadku drzew dziuplastych i drzew z dużymi gniazdami (użytkowane przez wiele lat) - zapisując na pniu drzew literę „E” - wysokość litery „E” nie większa niż 25 cm,
- w pozostałych przypadkach - w sposób ustalony przez Nadleśniczego.

Przed rozpoczęciem prac należy wykonawcom wskazać wykryte stanowiska lęgowe.

B. Wykonawcę usługi z zakresu gospodarki leśnej należy zobligować, poprzez stosowne zapisy w umowie, do niezwłocznego powiadamiania leśniczego o każdym przypadku ścięcia drzewa z dziuplą lub gniazdem ptaków, które były zasiedlone oraz zaznaczonych do wycięcia drzew, na których stwierdził zasiedlone gniazdo lub dziuplę. O stwierdzeniu takich przypadków leśniczy niezwłocznie powiadamia Nadleśniczego. Należy konsekwentnie egzekwować przestrzeganie przez wykonawców prac wytycznych w zakresie ochrony przyrody obowiązujących w LP, stanowiących integralną część umów na realizację prac gospodarczych.

- C. Należy na terenie każdego nadleśnictwa wyznaczyć numer telefonu, służący do zgłaszania ww. przypadków przez osoby postronne (również poza godzinami pracy). Wyznaczony numer należy zamieścić w miejscu łatwym do odszukania dla osób postronnych.
- D. W każdej sytuacji powzięcia przez nadleśnictwo informacji o przypadku ścięcia drzewa z czynną dziuplą lub zasiedlonym gniazdem ptaków, należy o tym niezwłocznie poinformować Wydział Ochrony Ekosystemów Leśnych oraz rzecznika prasowego RDLP w Krośnie.
- E. W przypadku ścięcia drzewa z czynną dziuplą lub zasiedlonym gniazdem ptaków należy podjąć działania zmierzające do stworzenia szansy na pomyślne dokończenie lęgów. Szczegółowy sposób działania należy uzgodnić z osobami wybranymi z listy o której mowa w pkt G.
- F. W sytuacji braku możliwości stworzenia warunków do dokończenia lęgu, jeśli jest to możliwe, Nadleśniczy jest zobowiązany do jak najszybszego dostarczenia piskląt do ośrodków rehabilitacji, których wykaz znajduje się na stronie internetowej Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
- G. Spośród pracowników nadleśnictw nadzorowanych przez RDLP w Krośnie, wyznaczono osoby, których zadaniem jest doradztwo w przypadku zaistnienia sytuacji ścięcia drzewa z czynną dziuplą lub zasiedlonym gniazdem ptaków. Wykaz ornitologów stanowi załącznik nr 3 do Wytycznych.
- H. W sytuacji pojawienia się w przestrzeni publicznej informacji o przypadkach ścięcia drzewa z czynną dziuplą lub zasiedlonym gniazdem ptaków, należy:
- zweryfikować zgłoszenia i w miarę konieczności sprostować nieprawdziwe informacje,
 - przedstawić stosowne wyjaśnienia o okolicznościach zdarzenia,
 - przedstawić, jakie podjęto działania zapobiegawcze przed zdarzeniem,
 - przedstawić informacje o działaniach zmierzających do stworzenia szansy na pomyślne dokończenie lęgów ptaków.
- Wyjaśnienia należy zamieszczać na stronie nadleśnictwa oraz (jeśli istnieje taka możliwość) w miejscach, w których informacja ta się pierwotnie pojawiła i jest rozpowszechniana np. w serwisach społecznościowych czy stronach internetowych.
- I. W przypadku ścięcia drzew z dobrze widocznymi gniazdami lub drzew z dobrze widocznymi dziuplami, zaleca się podjęcie działań wyjaśniających, czy zostały dopełnione wszystkie wymagane prawem powszechnym i uregulowaniami wewnętrznymi procedury. W sytuacji stwierdzenia i udowodnienia nieprawidłowości należy wyciągać konsekwencje służbowe.

- J. W przypadku konieczności przeprowadzenia cięć na powierzchniach dotkniętych klęskami żywiołowymi lub gradacyjnym pojawem organizmów zagrażających trwałości lasu, lub ze względu na priorytet bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, dopuszcza się odstąpienie od stosowania zapisów przedmiotowych wytycznych.
- K. Przedmiotowe wytyczne nie dotyczą drzew z zasiedlonymi gniazdami lub dziuplami, które stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa pracowników PGL LP, wykonawców prac leśnych, osób postronnych, lub mienia. W takich przypadkach zastosowanie mają ogólnie obowiązujące przepisy prawa powszechnego.

7. Zasady kształtowania stref przejściowych: brzegowych drzewostanu i ekotonowych.

Strefy przejściowe, brzegi drzewostanu i strefy ekotonowe, powinno kształtować się z maksymalnym wykorzystaniem już istniejących elementów drzewostanu.

A. Brzegi drzewostanów – strefy przy szlakach komunikacyjnych.

W przypadku stref przejściowych przy szlakach komunikacyjnych wszelkie działania i decyzje dotyczące kształtowania tych stref muszą być podporządkowane zapewnieniu bezpieczeństwa osób korzystających z drogi lub przebywających na terenie leśnym w jej sąsiedztwie. Strefa drzewiasta będzie tu bardziej odsunięta od zewnętrznej granicy lasu, na rzecz rozbudowanej niskiej strefy drzewiasto-krzewiastej. W przypadku rębni, należy zawsze rozważyć zasadność i możliwość kształtowania strefy przejściowej z drzewostanu macierzystego, biorąc pod uwagę kategorię drogi, zapisy PUL, stan zdrowotny drzewostanu, występujące gatunki, kształt powierzchni objętej cięciami.

Pozostawienie strefy z drzewostanu macierzystego jest szczególnie ważne, gdyż pełni ona funkcję krajobrazową i mikroklimatyczną, oddzielając pas drogi od dużych powierzchni zrębów i niskich upraw leśnych. Taka strefa może spełniać swoją funkcję do momentu pogorszenia się stanu zdrowotnego rosnących w niej drzew. Czas ten powinien umożliwić wykształcenie się dolnych warstw drzewostanu, a także przejście sąsiednich upraw w starsze fazy rozwojowe.

W przypadku decyzji o kształtowaniu strefy przejściowej z drzewostanu macierzystego (lub z jego panujących pięter) wskazane jest:

- określić możliwości wykorzystania odnowień naturalnych oraz zasadność wprowadzenia nasadzeń (na całej szerokości strefy przejściowej lub na jej fragmentach) gatunków o odpowiednich wymaganiach świetlnych i glebowych,

mogących w przyszłości (po stopniowym usunięciu starodrzewu) przejąć w pełni rolę stref przejściowych,

- wykorzystać już istniejące II piętro, podszyt, nalot lub podrost na całej szerokości strefy,
- w ramach realizacji rębni złożonych, w zakresie kształtowania stref przejściowych zaleca się podjąć działania w przydrożnej strefie szerokości co najmniej 10 m już podczas pierwszego cięcia, kształtując strefę przejściową przez cały okres odnowienia,
- strefy przejściowe należy kształtować na każdym etapie prowadzonych cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych.

Przydrożne strefy – uformowane z dojrzałego drzewostanu, nie stanowią elementu realizacji zapisów § 28 ZHL, tj. w żadnym razie nie mogą być traktowane jako substytut kęp starodrzewu pozostawianych do naturalnego rozpadu..

B. Ekotony na granicy z lasem, np. pole – las, woda – las.

Usunięcie drzewostanu cięciem zupełnym w strefie ekotonowej może nastąpić tylko w wyniku klęsk żywiołowych (pożar, działanie wiatru, susza itp.) lub w sytuacji kiedy pozostawienie ekotonu z drzewostanu macierzystego mogłoby zagrażać bezpieczeństwu ludzi, mienia lub zagrożenia stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu.

W przypadku stwierdzenia braku wytworzonej strefy ekotonowej lub gdy jej pozostawienie stwarza realne zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, decyzję o uprzątnięciu drzewostanu, w oparciu o sporządzoną dokumentację podejmuje każdorazowo nadleśniczy.

Przy kształtowaniu strefy ekotonowej należy:

- w maksymalnym stopniu wykorzystywać istniejące odnowienia naturalne i sukcesję,
- przy kształtowaniu stref ekotonowych od podstaw, tj. na etapie zakładania upraw, należy stosować gatunki rodzime, luźniejszą więźbę sadzenia, dążyć do maksymalnego wypełnienia zarówno w poziomie jak i w pionie roślinnością drzewiastą i krzewiastą,
- w istniejących młodnikach na obrzeżach kompleksów leśnych, na styku z innymi ekosystemami stosować silniejsze cięcia pielęgnacyjne (CP) co spowoduje rozwój ściany ochronnej drzewostanu,
- w przypadku niedostatecznie wytworzonego ekotonu w drzewostanach przedrębnych, po wykonanych zabiegach trzebieżowych na granicy

z sąsiadującymi ekosystemami pozostawiać rozrzedzony pas drzewostanu o szerokości zbliżonej do wysokości drzew panujących, celem uzyskania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia młodego pokolenia złożonego z drzew i krzewów rodzimego pochodzenia, dostosowanych do istniejących warunków siedliskowych,

- przy kształtowaniu stref ekotonowych w maksymalnym stopniu wykorzystywać istniejące odnowienie naturalne (również gatunków krzewiastych),
- przestoje oraz ukształtowane dolne piętra byłego drzewostanu pozostawiać jako pożądany składnik strefy drzewiasto — krzewiastej.

Ekotony na granicy biocenoz – uformowane z dojrzałego drzewostanu, na ogół, nie powinny być traktowane jako substytut kęp starodrzewu pozostawianych do naturalnego rozpadu. Jest to związane z koniecznością wykonywania określonych zabiegów w tych strefach – celem utrzymania ich trwałości oraz usuwania drzew w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa ludzi i mienia

Koszty bezpośrednie „kształtowania granicy ekotonowej” zaliczane są do kosztów ochrony różnorodności biologicznej i ewidencjonowane są na MPK 2581 (wiodąca grupa czynności OP-EKOTON). Odnosi się to do wprowadzania, pielęgnowania i ochrony podsadzeń wykonywanych w strefach ekotonu, w drzewostanach przedrębnych .

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt 3 cyt. ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem powszechnym i nie dotyczą go zakazy, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas ścinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

- A. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.
- B. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowego opisu z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.
- C. Ustalenie terminu ścinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody – dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).
- D. Poinformowanie pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycince drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt B. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami.
- E. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze wskazaniem realizacji wymogu pozostawienia na terenie rezerwatów ściętych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie ściętych drzew, która winna być przechowywana w POP.
- F. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt. B, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt. E.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w Instrukcji Ochrony Lasu (IOL). W celu ujednolicenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

- A. Rezerваты przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z IOL na wskazanym tam formularzu.

W przypadku stwierdzenie niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

B. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z IOL na wskazanym tam formularzu.

W przypadku stwierdzenie niewłaściwego stanu stanowiska roślin, grzybów lub zwierząt objętego ochroną strefową, należy poinformować RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

C. Pomniki przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z IOL na wskazanym tam formularzu.

W przypadku stwierdzenie niewłaściwego stanu pomnika przyrody, należy poinformować organ, który go ustanowił, opisując zagrożenie oraz proponowane zabieg.

Ewidencjonowanie w SILP i LMN informacji o:

A. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych (pkt I.2. wytycznych):

Ewidencja na warstwach LMN:

- **warstwy SLMN:** zgodnie z obowiązującym standardem LMN; obiekty poligonowe z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, natomiast w polu OPIS należy użyć wartości *5 PROC WYL*,
- **warstwy pochodne:** oprz_pol.shp; obiekty z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, pole opis: *5 PROC WYL*.

B. strefach przypotokowych wokół potoków na siedliskach łęgowych i innych (pkt I.3. wytycznych):

Ewidencja na warstwach LMN:

- **warstwy SLMN:** zgodnie z obowiązującym standardem LMN; obiekty poligonowe z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, natomiast w polu OPIS należy użyć wartości: *BUFOR CIEK*,
- **warstwy pochodne:** oprz_pol.shp; obiekty z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, pole opis: *BUFOR CIEK*.

C. ostojach ksylobiontów (pkt I.5. wytycznych):

Ewidencja na warstwach LMN:

- **warstwy SLMN:** zgodnie z obowiązującym standardem LMN; obiekty poligonowe z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, natomiast w polu OPIS należy użyć wartości *OSTOJA KSYLOBIONTOW*,
- **warstwy pochodne:** oprz_pol.shp; obiekty z wartością pola KOD: *INNE OCHR*, pole opis: *OSTOJA KSYLOBIONTOW*.

Przeglądarka SILPWeb:

Po uruchomieniu przeglądarki w SILPWeb, domyślnie otwierana jest mapa gospodarcza, na której opisane powyżej obiekty nie są widoczne. Obiekty (warstw pochodnych) wymienione w punktach 1, 2, 3 widoczne są po włączeniu kompozycji mapy ochrony przyrody lub walorów przyrodniczo-kulturowych, przy odpowiednim powiększeniu:

- grupa tematyczna w legendzie mapy – infrastruktura,
- warstwa – obiekty poligonowe.

do Zasady wzmocnienia funkcji ochronnych lasów z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie

Notatka służbowa
zgłoszenia nowego stanowiska gatunku chronionego do opisu taksacyjnego
SILP

Leśnictwo:	
oddział – pododdział - wydzielenie	
Rodzaj zabiegu gospodarczego:	

Nazwa gatunkowa	
Forma występowania (np. pojedyncza, kępa, grupa, występowanie rozproszone bez wyraźnego skupiska itp.)	
Powierzchnia stanowiska [ar]	
Przybliżona liczebność osobników gatunku	
Rodzaj przedmiotu lub osobliwości przyrodniczej (np. płat roślinności chronionej, stanowisko bytowania lub rozrodu gatunku fauny chronionej - gawra, nora, gniazdo, żeremia itd.)	
Współrzędne GPS: N ..., E	
Uwagi	

Zgłaszający:

.....
 (data, podpis)

Kontrolowano na gruncie:

.....
 (data, podpis)

Zatwierdził:

.....
 (data, podpis)

Wprowadzono do SILP (podpis)

Wprowadzono na LMN (podpis)

do Zasady wzmocnienia funkcji ochronnych lasów z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie

Lista osób do sprawowania funkcji doradcy w sprawach dotyczących nieumyślnego zniszczenia lęgów					
Lp.	Imię i Nazwisko	Miejsce pracy (nadleśnictwo)	Stanowisko	Obszar działania (Nadleśnictwo)	Numer telefonu (służbowy)
1	Kajetan Duell	Baligród	leśniczy	Baligród, Lesko, Lutowiska	608-482-498
2	Marta Kociuba	Bircza	leśniczy	Bircza, Krasiczyn, Ustrzyki Dolne	668 118 010
3	Zdzisław Gładysz	Brzozów	leśniczy	Brzozów, Dynów	608 035 382
4	Robert Drajewicz	Dukla	inżynier nadzoru	Dukla, Kołaczyce, Rymanów	664 098 535
5	Dawid Pasieka	Głogów	starszy specjalista SL	Głogów, Kolbuszowa, Leżajsk	600 072 029
6	Tomasz Smędra	Oleszyce	inżynier nadzoru	Kańczuga, Sieniawa, Jarosław	537 690 702
7	Adam Szmiłyk	Stuposiany	referent ds. edukacji leśnej	Komańcza, Cisna, Stuposiany	571 677 591
8	Michał Kowal	Oleszyce	leśniczy	Oleszyce, Lubaczów, Narol	660 432 403
9	Jacek Charchut	Strzyżów	zastępca nadleśniczego	Strzyżów, Tuszyna, Mielec	606 693 358